

**UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE
DOMENIUL DE DOCTORAT „TEOLOGIE”**

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

**PORTRETE BIOGRAFICE REPREZENTATIVE
ALE FONDATORILOR DE BISERICI PENTICOSTALE ÎN ROMÂNIA
ANILOR 1919-1950**

Conducător științific:

Prof. Univ. Dr. Habil. IOAN-GHEORGHE ROTARU

Student-doctorand:

POP FLORIN-GHEORGHE

2023

Dedicație

Dedic această lucrarea prețioasei mele soții Estera, care m-a susținut în ultimii 5 ani, timp în care am realizat această lucrare de cercetare. Îi mulțumesc pentru înțelegere, răbdare și ajutor. Totodată dedic această lucrarea minunaților mei copii: Hadasa, Neemia și Eunice.

CUPRINS

CUPRINS.....	5
INTRODUCERE	8
1. IMPORTANȚA ȘI MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI DE STUDIU.....	8
2. OBIECTIVELE STUDIULUI	10
3. METODE DE STUDIU ȘI TERMINOLOGIE.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
4. IMPORTANȚA FONDĂRII DE BISERICI PENTICOSTALE ÎN GENERAȚIA NOASTRĂ.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
5. PIONIERAT PENTICOSTAL ROMÂNESC ȘI FACTORI DEMOGRAFICI.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
6. ROLUL CHEIE AL PIONIERILOR PENTICOSTALI ÎN FONDAREA DE BISERICI	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
1. O PERSPECTIVĂ ISTORICO - BIBLICĂ ASUPRA BIOGRAFIILOR FONDATORILOR DE BISERICI	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
1.1. DEFINIȚIE ȘI TIPURI DE PORȚRETE BIOGRAFICE	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
1.2. ISUS HRISTOS - ELEMENTE BIOGRAFICE ȘI CARACTEROLOGICE ALE LUCRĂRII LUI MISIONARE	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
1.3. PORȚRETE BIOGRAFICE ALE FONDATORILOR DE BISERICI DIN PRIMUL SECOL.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
1.4. CONCLUZII.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2. INFLUENȚE ȘI EXEMPLE DE PORȚRETE BIOGRAFICE REPREZENTATIVE ÎN PENTICOSTALISMUL ROMÂNESC	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.1. INFLUENȚA PENTICOSTALĂ ÎN MIȘCAREA EVANGHELICĂ DIN ROMÂNIA ȘI ÎN DIASPORA ROMÂNEASCĂ.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.2. PERIMETRE DE LUCRARE ALE FONDATORILOR DE BISERICI ...	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.3. BRADIN GHEORGHE 1895-1962.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.3.1. <i>Introducere</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.2. <i>Convertirea la baptism</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.3. <i>Convertirea la penticostalism</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.4. <i>Fondarea bisericii din Cuvin</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.5. <i>Fondarea bisericii din Micălaca</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.6. <i>Fondarea bisericii din Măderat</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.7. <i>Fondarea bisericii din Pâncota</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.8. <i>Fondarea bisericii din Șoimuș</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.9. <i>Evangelizarea prin distribuirea de literatură</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.10. <i>Misiunea de recunoaștere a Bisericii lui Dumnezeu Apostolice</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.11. <i>Dificultăți și obstacole în fondarea bisericilor</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.12. <i>Raportarea la presiunea Securității</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.13. <i>Finalul vieții</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.3.14. <i>Concluzie</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4. CIUCIU PAVEL 1896-1968.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.4.1. <i>Introducere</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.2. <i>Convertirea</i>	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>

2.4.3. Chemarea în slujire și începutul acesteia	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.4. Fondarea bisericii în Picleu.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.5. Fondarea bisericii în Groși.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.6. Fondarea bisericii în Burzuc.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.7. Fondarea bisericii în Brusturi.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.8. Mesajul și modul de predicare.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.9. O viață de rugăciune.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.10. Diferite experiențe miraculoase.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.11. Scrisori și obiecte pentru vindecare.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.12. Eliberări miraculoase de sub puterea demonilor.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.13. Mitul miracolelor pe bani	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.14. Problema propagandei și prima condamnare.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.15. Conflictul cu notarul public	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.16. Conflictul cu Filiala penticostală Oradea.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.17. A doua condamnare și perioada detenției.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.4.18. Finalul vieții.....	91
2.4.19. Concluzii	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5. ȘUMANDEA IACOB 1915-2010	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.5.1. Introducere.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.2. Convertirea	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.3. Experiența botezului în Duhul Sfânt	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.4. Fondarea bisericii din Cluj-Someșeni.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.5. Fondarea bisericii din Coruș	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.6. Fondarea bisericii din Luncani.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.7. Aspecte de conducere pastorală în situații de criză.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.8. Înzestrat cu darul vindecărilor.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.9. Diferite vindecări divine	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.10. Vindecări prin atingerea batistelor și a hainelor.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.11. Eliberarea demonizațiilor și umplerea cu Duhul Sfânt.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.12. Slujirea bisericii prin darul profeției	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.13. Obstacole în calea misiunii	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.14. Urmăririle Securității și conflictele din comitetul bisericii..	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.15. Trei secrete ale puterii spirituale în slujirea pastorală.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.16. Finalul vieții.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.5.17. Concluzii	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6. ROTARI TEOFILAT 1890-1959.....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.6.1. Introducere.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.2. Convertirea	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.3. Fondarea bisericilor din Udești și Vulturești.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.4. Corectarea abuzurilor spirituale în trezirea spirituală.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.5. Impactul slujirii sociale.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.6. Obstacole în calea misiunii.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.7. Creșterea bisericii și progresul spiritual	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.8. Diminuarea slujirii și finalul vieții.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.6.9. Concluzii	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.7. THELLMANN MICHAEL (1899-1982).....	EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.
2.7.1. Introducere.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>
2.7.2. Convertirea și trezirea spirituală a luteranilor.....	<i>Eroare! Marcaj în document nedefinit.</i>

- 2.7.3. *Influența lui Konnerth Susana Ziegler în trezirea penticostală din Dârlos* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.4. *Fondarea bisericii din Curciu*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.5. *Fondarea bisericii din Dârlos*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.6. *Fondarea bisericii din Păucea*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.7. *Influența lui Georg Steen în trezirea penticostală din Dârlos* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.8. *Influența lui Gustav H. Schmidt în trezirea penticostală din Dârlos* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.9. *Femei misionare și profetese în mișcarea penticostală din Dârlos* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.10. *Obstacole în misiune* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.11. *Experiențe supranaturale în activitatea pastorului Michael Thellmann* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.12. *Finalul vieții*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.7.13. *Concluzii* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8. **ISBAȘA ALEXANDRU 1896-1983**..... **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
- 2.8.1. *Introducere*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.2. *Convertirea* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.3. *Începutul slujirii și persecuția*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.4. *Fondarea bisericii din Timișoara* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.5. *Experiențe supranaturale*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.6. *Mentorarea de lideri* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.7. *Jurnal de misiune 1945-1946*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.8. *Asociația „Creștinii botezați cu Duhul Sfânt”* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.9. *Raportarea la presiunea Securității*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.10. *Finalul vieții*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.8.11. *Concluzii* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9. **MIHAI GURANDA 1894-1984**..... **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
- 2.9.1. *Introducere*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.2. *Date biografice* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.3. *Influența lui Vlăsa Agapia în trezirea penticostală din Dumbrăveni*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.4. *Chemarea în slujire*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.5. *Experiențe miraculoase*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.6. *Angrenarea bisericii într-un lanț de post și rugăciune* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.7. *Obstacole și persecuții*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.8. *Raportarea la presiunea Securității*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.9. *Finalul vieții*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 2.9.10. *Concluzie*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3. O ANALIZĂ A MODULUI ÎN CARE FONDATORII DE BISERICI PENTICOSTALE S-AU RAPORTAT LA STAT ȘI LA ALTE MIȘCĂRI RELIGIOASE **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

- 3.1. **PERIOADA INTERBELICĂ** **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
- 3.2. **PERIOADA COMUNISTĂ** **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
- 3.2.1. *Câteva considerații asupra Securității*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 3.2.2. *Departamentul Cultelor* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 3.2.3. *Împuternicitul cultelor* **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**
- 3.2.4. *Controlul și persecuția*..... **Eroare! Marcaj în document nedefinit.**

3.2.5. *O perspectivă pastorală despre colaborarea cu Securitatea .Eroare! Marcaj în document nedefinit.*

3.2.6. *Confesiunea a doi pastori foști colaboratori ai Securității....Eroare! Marcaj în document nedefinit.*

CONCLUZIIEROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.

ANEXA 1EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.

ANEXA 2EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.

1. FOTOGRAFII DE PROFIL ALE FONDATORILOR DE BISERICI ...**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
2. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE MIȘCAREA PENTICOSTALĂ DIN ARAD**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
3. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE CIUCIU PAVEL.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
4. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE MIȘCAREA PENTICOSTALĂ DIN UDEȘTI.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
5. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE MIȘCAREA PENTICOSTALĂ DIN DĂRLOS ȘI ÎMPREJURIMI **EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
6. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE INFLUENȚA ȘI SLUIREA LUI ALEXANDRU ISBAȘA**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
7. DOCUMENTE ȘI FOTOGRAFII DESPRE MIȘCAREA PENTICOSTALĂ DIN DUMBRĂVENI ..**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**
8. FOTOGRAFII DIN SLUIREA PASTORULUI ȘUMANDEA.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

BIBLIOGRAFIE.....EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.

CĂRȚI**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

DOCUMENTE.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

INTERVIURI.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

DOSARE DIN ARHIVA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII:**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

REVISTE, BROȘURI, PUBLICAȚII.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

MANUSCRISE NEPUBLICATE.....**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

RESURSE ONLINE**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

RESURSE VIDEO**EROARE! MARCAJ ÎN DOCUMENT NEDEFINIT.**

Mișcarea Penticostală în România a marcat un secol de existență. În data de 10 septembrie 1922 când Gheorghe Bradin a anunțat formarea primeni biserici penticostale din România, biserica era formată din două persoane iar până la finalul anului numărul a ajuns la aproximativ 30 de persoane. Astăzi după un secol, Mișcarea Penticostală a ajuns să aibă peste patru sute de mii de membrii și astfel se încadrează ca fiind pe locul patru dintre toate cultele religioase recunoscute de statul român.

Care sunt factorii care au contribuit la expansiunea demografică a penticostalismului este un subiect care trebuie tratat cu mare interes. În această lucrare de cercetare a fost studiată această problemă și unul dintre acești factori este „lucrarea de pionierat”. În general liderii Mișcării Penticostale din începuturile acesteia au fost lideri puternici care au avut contribuții semnificative la creșterea și dezvoltarea mișcării în începuturile ei.

Lucrarea de față aduce în prim plan șapte fondatori de biserici penticostale dintre care trei vor pune bazele primelor trei mișcări penticostale în trei zone diferite ale României. S-a făcut o analiză biografic-o-istorică a fiecăruia dintre ei. Au fost scoase din praful istoriei necunoscute evenimente, experiențe și mărturii semnificative despre istoria unor bisericii pe care aceștia le-au fondat dar și alte părți din istoria Mișcării Penticostale din România. În redactarea fiecărei biografii a fondatorilor de biserici, concentrarea noastră majoră se constituie în jurul misiunii pe care acești pionieri penticostali au realizat-o. Această parte misiologică conține o bază practică a modului în care ei au fondat bisericile. În acest segment vom studia problemele legate de misiune, reflectând asupra relevanței și influenței lor asupra misiunii Bisericii, valorizând ceea ce are de spus Scriptura și apoi străduindu-se să pună în aplicare lucrurile respective în mișcarea misionară.

Activitatea lor misionară reprezintă un amplu model prin unicitatea pe care o au. În general, în limba română s-a scris foarte puțin pe subiectul misiunii pentecostalilor și chiar sunt traduse foarte puține cărți pe acest subiect. Analizând în detaliu viața acestor fondatori de biserici care sunt adevărați misionari, ne putem da seama că ei pot fi incluși în lista unor misionari de referință din cadrul mișcării pentecostale mondiale. Cu siguranță că unii dintre ei dacă ar fi vorbit o limbă de circulație internațională în timpul lor ar fi putut ajunge pe primele pagini ale marilor ziare datorită impactului pe care l-au avut slujirea lor.

Lucrarea de față prezintă detalii importante despre primele trei mișcări pentecostale din România care au avut loc într-o perioadă foarte apropiată de timp după finalul Primului Război Mondial. Anumite documente în posesia cărora s-a intrat arată cu lux de detalii că prima trezire de timp pentecostal din România a avut loc în Dârlos județul Sibiu în 1919. Documentele verificate atestă date concrete despre această mișcare spirituală care a avut loc în România în cadrul unui grup de credincioase luterane care s-au decis să citească Biblia și au trăit experiența convertirii. Acestea în 1920-1921 au fost vizitate de Konnerth Ziegler Susana care s-a întors din America pentecostală și le-am vorbit despre experiența avută acolo și în urma rugăciunilor în data de 5 iulie 1921 s-a experimentat primul botez în Duhul Sfânt în România.

Cele mai timpurii scrieri pe care le avem despre această mișcare sunt consemnate în revista „Lumina Evangheliei” din 1946 și într-un document din arhiva CNSAS datat 1952. Așa cum s-a precizat, revista *Lumina Evangheliei* prezintă anul când sora Konnerth s-a întors din America și cine au fost primele persoane care au fost botezate în Duhul Sfânt și când. De asemenea, documentul din 1952 relatează faptul că în Dârlos și Curciu s-a început mișcarea în 1919 și în 1921 a fost primul botez în Duhul Sfânt. Eugen Bodor în cartea sa *Studiu Biblic despre darurile duhovnicești* publicată sub formă de manuscris în 1958 și apoi republicat în 1977 mai oferă aceste informații. Chiar dacă Tradafir Sandru în cartea *Biserica Pentecostală în istoria creștinismului* publicată în anul 1992 face doar câteva precizări generale despre trezirea de la Dârlos, este suficient pentru a ne întări convingerea că acea trezire spirituală a avut loc. Până în prezent niciuna dintre cărțile de istorie pentecostală nu face o prezentare atât de elaborată precum s-a reușit în cercetarea de față despre această trezire spirituală. Pe lângă faptul că există documente care atestă că mișcarea de la Dârlos-Curciu este prima mișcare pentecostală din România, cercetarea de față prezintă multe aspecte particulare ale acesteia care nu au fost făcute publice până în prezent.

Puținele informații publicate despre mișcarea de la Dârlos și Udești par să fie tendențioase. Probabil nu s-a dorit ca aceste mișcări să fie la fel de mediatizate ca cea de la Păuliș.

În România avem evidențe că și în alte zone ale țării au apărut unii penticostali odată cu încheierea Primului Război Mondial, dar în jurul acestora nu s-au format imediat comunități penticostale sau nu avem relatări exacte despre aceasta. Cert este că în Dârlos și în Udești comunitățile penticostale s-au format în urma experimentării botezului în Duhul Sfânt.

Referindu-ne la mișcările penticostale din Bucovina, se pare că acestea au avut loc în diferite localități, însă în lucrarea de față am detaliat-o doar pe cea de la Udești și Dumbrăveni. Biserica Penticostală din Udești a luat ființă prin lucrarea misionară a lui Teofilat Rotari care s-a convertit la penticostalism în preajma Primului Război Mondial. După participarea acestuia la război, s-a întors acasă și a fondat biserica în anul 1920. Experiențele penticostale au apărut în cadrul acestei mișcări în iarna anului 1921.

Lucrarea de față demonstrează că prima biserică penticostală din România a fost cea de la Dârlos deoarece experiența care definește penticostalismul este glossolia. Mișcarea a fost vizitată de diferiți lucrători în perioada de început însă cel care a avut cele mai mari atribuțiuni a fost pastorul suedez Georg Stern. Documentele existente de la Dârlos și Curciu ne ajută să oferim o datare mai timpurie a Mișcării Penticostale în România.

A doua mișcare din punct de vedere cronologic s-a început în Udești, Suceava. Influența a fost tot americană deoarece Teofilat Rotari s-a întors penticostal din America în anul 1917. Acesta va participa la Primul Război Mondial și în 1920 fondează biserica. Teofilat Rotari din sursele verificate aflăm că este primul credincios penticostal care ajunge în România. Mișcarea de la Udești la fel ca și cea de la Dârlos au fost mișcări care au fost ținute într-o zonă obscură, pentru că foarte puține detalii au fost publicate publicului larg. În cercetarea de față vom găsi o relatare cronologică a evenimentelor din cadrul acestor două biserici și nu numai.

A treia mișcare este cea de la Păuliș, Arad și îl are în centru pe Gheorghe Bradin care a fost lucrător baptist dar în 1922 s-a convertit la penticostalism. Bradin a intrat în posesia unei broșuri intitulată „Adevărul Biblic” care trata doctrina glossolaliei și a vindecării divine. Broșura a fost publicată de Pavel Budean, un român arădean care a emigrat în Statele Unite în anul 1907 și era ordonat pastor penticostal. Bradin i-a scris lui Budean și acesta i-a trimis mai multe răspunsuri și astfel Bradin împreună cu soția s-au convertit la penticostalism în urma unei experiențe

miraculoase. Pavel Budean a venit într-o vizită misionară în țara noastră în toamna anului 1924 când a oficiat primul botez penticostal în România. Odată cu vizita lui Budean s-a depus la Ministerul Cultelor și prima mărturisire de credință penticostală.

Cele mai vechi documente despre mișcarea penticostală aparțin lui Gheorghe Bradin. El a scris și a publicat documente despre Mișcarea Penticostală al cărei promotor a fost. Din punct de vedere experiențial, Bradin și alte patru persoane au experimentat botezul în Duhul Sfânt abia în anul 1923. Referindu-ne la mișcarea penticostală fondată de Bradin, în cercetarea de față sunt prezentate și alte evenimente care nu au fost publicate încă. Un document important conține declarațiile câtorva penticostali care au fost anchetați de către Jandarmerie și care au vorbit despre experiența lor pneumatică și motivul pentru care au aderat la penticostalism. De asemenea, s-a prezentat și modul în care s-au fondat primele comunități penticostale din județul Arad și aportul pe care Bradin l-a avut în aceasta. Există accente pronunțate asupra modului în care Bradin a făcut misiune, dar și rezultatul misiunilor sale.

Au fost scoase la lumină nenumărate documente importante despre viața și activitatea acestor fondatori de biserici. Deși mai există și alți cercetări pe tema istoriei penticostalismului românesc nici unul dintre ei nu a făcut un studiu amănunțit pe anumite segmente ale istorie penticostale din România, precum se regăsesc în cercetarea de față. Informațiile prezentate în teză au cinci surse: arhivele bisericilor sau arhivele familiale, arhivele CNSAS, registrele de stare civilă din evidența populației, cărți și reviste care conțin informații despre ei și interviuri din familiile lor sau de la cei care au interacționat cu ei.

Un specific al pionerilor penticostali și al bisericilor este supranaturalul. Există în dreptul mai multora dintre cei studiați evidențe concrete despre semne și minuni care s-au făcut prin ei. Din acest motiv s-a considerat important ca pe lângă realizările lor să menționăm acest element important. Succesul unora dintre ei l-a constituit aceste însoțiri supranaturale: vindecări, profeții, eliberări de demoni, etc. În unele localități unde au fondat biserici, elementul supranatural a avut contribuții semnificative în deschiderea bisericilor penticostale.

În această lucrare s-a accentuat că un alt factor care a contribuit la demografia penticostală a fost semnele și minunile. Sunt relatate diferite experiențe de vindecare de care au avut parte diferite persoane aparținând altor confesiuni religioase și în urma acestor experiențe s-au convertit la penticostalism. S-a demonstrat faptul că botezul în Duhul Sfânt și darurile spirituale se pot

manifesta în viața celor care au trăit experiența nașterii din nou și le-au căutat prin rugăciune, iar comunitățile pentecostale abundă până în prezent de astfel de experiențe.

Un alt obiectiv a fost evidențierea unui portret al fondatorului de biserici. Din cercetarea realizată putem desprinde câteva calități comune pe care cei șapte fondatori de biserici le-au avut și aceste calități pot fi un subiect vast de cercetare și pe alți fondatori de biserici pentecostale din România. Dintre aceste calități enunțăm: darul apostoliei, puterea de a înfrunta obstacole, călăuzire și manifestări supranaturale, capacități de conducere, capacități de predicare etc. Fără astfel de calități este imposibil pentru cineva să susțină că este lider și este capabil să realizeze o astfel de slujire.

În capitolul trei al tezei s-a făcut o prezentare a modului în care acești fondatori de biserici pentecostale s-au raportat la stat și la alte mișcări religioase. Cinci dintre fondatorii de biserici pentecostale studiați au dosare în arhivele CNSAS. Dintre ei au avut condamnări și au fost amendați încă din perioada interbelică. Așa cum s-a precizat Mișcarea Pentecostală din România s-a confruntat cu multe forme de persecuție încă de la apariția ei. În anul 1925 pentecostalii sunt scoși în afara legii și sunt trecuți în lista sectelor interzise în România. Acest fapt a condus la o aprigă persecuție împotriva lor în diferite părți ale țării noastre.

Deseori pastori și simpli membri ai bisericilor au fost târați în sălile de judecată unde au fost judecați pentru simpla lor credință în Dumnezeu. În mai multe dosare penale găsim delictul „întrunire fără autorizație” și „uneltire contra ordinii publice”. Au fost bătuți, unii din ai având parte de mai torturi din partea jandarmeriei. Un lucru interesant care trebuie precizat este faptul că persecuția nu le-a slăbit încrederea lor în Dumnezeu și în crezul pe care îl practicau, ci le-a întărit convingerile că sunt în voia lui Dumnezeu și cuvintele Mântuitorului spuse în urmă cu două mii de ani despre costul uceniciei, ei le împlinesc. Au fost prezentate mai multe documente cu cazuri concrete în care pentecostalii au fost bătuți, amendați și arestați de Jandarmerie, uneori la sugestia unor lideri din alte grupări religioase. Cu toate persecuțiile la care pentecostalii au fost supuși, lucrarea de față scoate în evidență modul în care cei persecutați au îndurat și nu au putut fi oprți din expansiunea lor. Cu siguranță unii dintre aceștia nu au înțeles motivația pentecostalilor și în mod special faptul că pentecostalii s-au adresat unei clase de oameni care nu era neapărat în convingeri ortodoxe sau catolice care predominau viața religioasă a românilor.

Persecuția a fost un alt factor important care a contribuit la expansiunea demografică pentecostală din România. Curajul cu care acești fondatori de biserici au înfruntat ura și furia celor

care îi persecutau pentru crezul lor a făcut ca diferiți oameni din alte confesiuni să adere la penticostalism.

O altă perioadă studiată a fost perioada comunistă. Această perioadă are multe însemnări adânci în istoria poporului român. Penticostalii au trăit experiențe traumatice în această perioadă. A fost un timp al marilor încercări, deoarece Securitatea a avut o tactică de lucru prin care i-a făcut pe unii lideri penticostali dar și membrii din biserici să cadă în diferite capcane. Unii au căzut în cursa Securității devenind agenți secreți care au oferit informații importante despre diferiți membri din biserică sau despre anumite evenimente, vizite, etc. Securitatea a căutat să controleze viața religioasă a românilor și să o domine. Securitatea a avut multă influență asupra liderilor și credincioșilor care au oferit informații, pe care apoi le-au fost folosite împotriva pastorilor sau a altor membrii.

Dintre cei șapte fondatori de biserici studiați, doar Bradin Gheorghe a fost foarte loial Securității și în anul 1956 a fost numit de către organele statului „agent de Securitate”. El a oferit multe informații care au produs daune semnificative în viața unor credincioși penticostali. Despre Ciuciu Pavel un mare lider penticostal putem vedea curajul cu care nu s-a suspus presiunilor Securității și a ales calea suferinței. El a fost închis timp de 5 ani pentru credință. De asemenea putem menționa și cazul lui Alexandru Isbașa care nu a fost omul Securității, deși a oferit anumite informații despre alte persoane, acestea erau fără valoare operativă.

Un punct important în lucrarea de față este prezentarea unei perspective pastorale a colaborării cu Securitatea. Această parte vine în a explica clar că un acord semnat cu Securitatea nu a însemnat faptul că acea persoană și-a vândut credința sau a căzut în apostazie. Au fost analizate mai multe chestiuni însă cea care este importantă se referă la pericolul și răul pe care l-au pricinuit persoanei despre care au oferit informațiile. Nu putem acuza pe nimeni că și-a vândut credința sau că a slujit la doi stăpâni atâta vreme cât liderii aceștia și alții au căutat binele bisericii și protejarea acesteia. Tot legat de această perioadă comunistă am prezentat modul în care unii dintre acești lideri penticostali au intrat în contact cu lucrătorii penticostali din Europa și America și modul în care acești lucrători internaționali au ajutat bisericile și cum a fost posibilă misiunea lor în România.

Referindu-ne la conectarea cu Mișcarea Penticostală Mondială, penticostalismul românesc a avut parte de vizita unor lideri penticostali afiliați cu *Church of God* și *Assemblies of God*, cele mai mari organizații penticostale din lume. Mișcarea de la Păuliș a fost vizitată în anul 1924 de

Pavel Budeanu care a și oficiat primele botezuri, iar mișcarea de la Dârlos a fost vizitată de Georg Steen în 1927 și acolo oficiindu-se primele botezuri. În mișcarea pentecostală din Dârlos bazele biblice ale botezului în Duhul Sfânt și ale darurilor spirituale au fost puse de către Konnerth Ziegler Susana și tot ea a organizat prima stăruință după Duhul Sfânt în România în 1921. În Mișcarea Pentecostală de la Udești, Teofilat Rotari pune bazele biblice și organizează stăruința după Duhul Sfânt în iarna anului 1921. Iar Mișcarea Pentecostală din Dumbrăveni are bazele puse de către Vlas Agapia care s-a întors pentecostală din America în anul 1926.

Atât mișcarea de la Dârlos, cât și cea de la Udești au legături directe cu *Assemblies of God*, cea mai mare organizație pentecostală din lume. Pastorul Georg Steen este primul lucrător din cadrul *Assemblies of God* care vizitează zona Mediaș în 1927, iar în 1931 Gustav Smith, directorul școlii biblice de la Danzig, vizitează biserica din Dârlos, dar și alte zone ale României unde pentecostalii români s-au afiliat în convingeri teologice cu ei. Când cele trei grupuri pentecostale existente în România s-au unificat în 1950, aproximativ 200 de biserici de pretutindeni din țară aveau concepte teologice ale *Assemblies of God*.

Prin diferite aspecte doctrinare și experiențiale, Mișcarea Pentecostală din România are contribuții semnificative la restaurarea unor părți din creștinismul apostolic pe teritoriul țării noastre. S-a făcut referire în mod special la aspectele pneumatice. Puterea Duhului Sfânt care a produs de la Cincizecime nenumărate mișcări spirituale s-a manifestat prin acești lucrători și concepția pentecostală accentuează continuitatea acestei vaste lucrări a Duhului în zilele noastre. Au fost exemplificate cazuri concrete de vindecări și semne miraculoase care au avut loc în activitatea acestor fondatori de biserici.

Pe lângă cei șapte fondatori de biserici prezentați, găsim o varietate de alte personaje implicate direct în diferite forme de slujire. În urma cercetării noastre au ieșit la lumină din praful istoriei multe personalități pentecostale care au avut un rol important în Mișcarea Pentecostală zonală și națională. În cercetarea de față am prezentat și diferite forme de slujire a mai multor femei care în mod special au predicat și au profetit. Dintre acestea au avut o foarte mare influență asupra unor comunități pentecostale din România.

Dincolo de acestea, lucrarea de față deschide posibilități noi de cercetare pentru viitor. Cu siguranță că se mai pot găsi documente și alte mărturii despre acești fondatori de biserici și despre slujirea lor. De asemenea, există și alte subiecte care pot fi studiate, precum impactul și slujirea misionară a femeilor în Mișcarea Pentecostală din România sau efectele demografice ale acestei

mişcări în România pe segmente de timp în ultimul secol, ori forme de persecuție a pentecostalilor în România de la începuturi până în zilele noastre. Totodată, așa cum s-a precizat mai sus, au ieșit din trecutul uitat al istoriei diferite personalități care au avut roluri importante în pentecostalismul românesc și despre unele dintre ele s-ar putea continua un studiu amănunțit.

Portretele celor șapte fondatori de biserici pentecostale sunt dintre cele mai reprezentative din mai multe aspecte. Unul dintre aceste aspecte este faptul că despre unii fondatori de biserici se cunoaște prea puțin, dar despre aceștia s-au aflat așa de multe informații. De asemenea cei șapte acoperă zonele în care Mișcarea Pentecostală s-a dezvoltat cel mai mult în țara noastră. De numele lor este legată o vastă parte din istoria pentecostală din România.

Summary

The Pentecostal Movement in Romania marked a century of existence. On September 10, 1922, when Gheorghe Bradin announced the formation of the first Pentecostal churches in Romania, the church consisted of two people and by the end of the year the number had reached approximately 30 people. Today, after a century, the Pentecostal Movement has reached over four hundred thousand members and thus ranks fourth among all the religious cults recognized by the Romanian state.

What are the factors that contributed to the demographic expansion of Pentecostalism is a subject that must be treated with great interest. In this research paper this issue has been studied and one of these factors is "pioneering work". In general the early leaders of the Pentecostal Movement were strong leaders who made significant contributions to the growth and development of the movement in its early days. The present work brings to the fore seven founders of Pentecostal churches, three of whom will lay the foundations of the first three Pentecostal movements in three different areas of Romania.

A biographical-historical analysis was made of each of them. Unknown events, experiences and significant testimonies about the history of some of the churches they founded and other parts of the history of the Pentecostal Movement in Romania were taken out of the dust of history. In writing each church planter biography, our major focus is around the mission these Pentecostal pioneers accomplished. This missiological part contains a practical basis of how they founded the churches. In this segment we will study issues related to mission, reflecting on their relevance and influence on the mission of the Church, valuing what Scripture has to say, and then striving to implement those things in the mission movement. Their missionary activity represents an ample model through the uniqueness they have. In general, very little has been written in Romanian on the subject of the mission of the Pentecostals, and very few books on this subject are even translated. Analyzing in detail the lives of these church founders who are true missionaries, we can realize that they can be included in the list of reference missionaries within the world Pentecostal movement. Certainly some of them if they had spoken a language of international circulation in their time could have made it to the front pages of major newspapers because of the impact their ministry had.

The present work presents important details about the first three Pentecostal movements in Romania that took place in a very close period of time after the end of the First World War. Certain

documents that came into their possession show with great detail that the first Pentecostal revival in Romania took place in Darlos, Sibiu county in 1919. The verified documents attest to concrete data about this spiritual movement that took place in Romania within a group of Lutheran believers who decided to read the Bible and lived the experience of conversion. These in 1920-1921 were visited by Konnerth Ziegler Susana who returned from Pentecostal America and I spoke to them about the experience I had there and following prayers on July 5, 1921 the first baptism in the Holy Spirit was experienced in Romania.

The earliest writings we have about this movement are recorded in the magazine „Lumina Evangheilei” from 1946 and in a document from the CNSAS archive dated 1952. As stated, the magazine „Lumina Evangheilei” shows the year when Sister Konnerth returned from America and who were the first people to be baptized in the Holy Spirit and when. Also, the document from 1952 reports that in Darlos and Curciu the movement started in 1919 and in 1921 was the first baptism in the Holy Spirit. Eugen Bodor in his book „Biblical study” about spiritual gifts published in manuscript form in 1958 and then republished in 1977 also provides this information. Even if Tradafir Sandru in the book *The Pentecostal Church in the history of Christianity* published in 1992 makes only a few general clarifications about the awakening in Darlos, it is enough to strengthen our conviction that that spiritual awakening took place. To date, none of the Pentecostal history books provide such an elaborate presentation of this spiritual awakening as has been achieved in the present research. In addition to the fact that there are documents that attest that the movement from Darlos-Curciu is the first Pentecostal movement in Romania, the present research presents many particular aspects of it that have not been made public until now. The little information published about the movement from Darlos and Udesti seems to be biased. They probably did not want these movements to be as publicized as the one in Paulis.

In Romania, we have records that some Pentecostals appeared in other areas of the country with the end of the First World War, but Pentecostal communities were not immediately formed around them, or we do not have accurate reports about this. It is certain that in Darlos and Udesti the Pentecostal communities were formed after experiencing the baptism in the Holy Spirit. Referring to the Pentecostal movements in Bucovina, it seems that they took place in different villages, but in the present work we have detailed only the one in Udesti and Dumbraveni. The Pentecostal Church in Udesti came into being through the missionary work of Teofilat Rotari, who converted to Pentecostalism around the First World War. After his participation in the war, he

returned home and founded the church in 1920. Pentecostal experiences emerged within this movement in the winter of 1921.

The present paper demonstrates that the first Pentecostal church in Romania was the one from Darlos because the experience that defines Pentecostalism is glossolalia. The movement was visited by various workers in the early period, but the one who had the greatest powers was the Swedish pastor Georg Stern. The existing documents from Darlos and Curciu help us to provide an earlier dating of the Pentecostal Movement in Romania. The second movement from a chronological point of view began in Udesti, Suceava. The influence was also American because Teofilat Rotari returned as a Pentecostal from America in 1917. He will participate in the First World War and in 1920 he founds the church. Teofilat Rotari from verified sources we learn that he is the first Pentecostal believer to arrive in Romania. The Udesti movement as well as the Darlos movement were movements that were kept in an obscure area, because very few details were published to the general public. In the present research we will find a chronological account of the events within these two churches and beyond.

The third movement is the one from Paulis, Arad and has Gheorghe Bradin in the center who was a Baptist worker but in 1922 he converted to Pentecostalism. Bradin came into possession of a pamphlet entitled „Biblical Truth” which dealt with the doctrine of glossolalia and divine healing. The brochure was published by Paul Budean, a Romanian from Arad who emigrated to the United States in 1907 and was an ordained Pentecostal minister. Bradin wrote to Budean and Budean sent him several replies, and so Bradin and his wife converted to Pentecostalism after a miraculous experience. Paul Budean came on a missionary visit to our country in the fall of 1924 when he officiated the first Pentecostal baptism in Romania. With Budean's visit, he submitted to the Ministry of Cults and the first pentecostal confession of faith.

The oldest documents about the Pentecostal movement belong to Gheorghe Bradin. He wrote and published documents about the Pentecostal Movement of which he was the promoter. From an experiential point of view, Bradin and four other people experienced the baptism in the Holy Spirit only in the year 1923. Referring to the Pentecostal movement founded by Bradin, other events that have not yet been published are presented in the present research. An important document contains the statements of several Pentecostals who were investigated by the Gendarmerie and who spoke about their pneumatic experience and why they joined Pentecostalism. It was also presented how the first Pentecostal communities in Arad county were

founded and the contribution that Bradin had in this. There are pronounced emphases on how Bradin missioned, but also the outcome of his missions. Countless important documents about the life and work of these church founders have been brought to light. Although there are other studies on the history of Romanian Pentecostalism, none of them has made a thorough study of certain segments of Pentecostal history in Romania, as can be found in the present research. The information presented in the thesis has five sources: church archives or family archives, CNSAS archives, civil status registers from the population register, books and magazines containing information about them and interviews from their families or from those who interacted with them.

A characteristic of Pentecostal pioneers and churches is the supernatural. There are concrete records of the signs and wonders that were done through them in the hands of several of those studied. For this reason it was considered important to mention this important element in addition to their achievements. The success of some of them was these supernatural accompaniments: healings, prophecies, deliverances from demons, etc. In some localities where they founded churches, the supernatural element had significant contributions in the opening of Pentecostal churches. In this paper it was emphasized that another factor that contributed to the Pentecostal demographic was signs and wonders. Various healing experiences are reported that different people belonging to other religious denominations had and as a result of these experiences converted to Pentecostalism.

It has been demonstrated that the baptism in the Holy Spirit and spiritual gifts can manifest in the lives of those who have had the experience of being born again and sought them through prayer, and Pentecostal communities abound with such experiences to this day. Another goal was to highlight a portrait of the church founder. From the research carried out we can extract some common qualities that the seven church founders had and these qualities can be a vast subject of research on other founders of Pentecostal churches in Romania. Among these qualities we enumerate: the gift of apostleship, the power to defeat obstacles, guidance and supernatural manifestations, leadership abilities, preaching abilities, etc. Without such qualities it is impossible for one to claim to be a leader and capable of such ministry.

In the third chapter of the thesis, a presentation was made of how these Pentecostal church founders related to the state and other religious movements. Five of the Pentecostal church planters studied have files in the CNSAS archives. Some of them had convictions and were fined since the interwar period. As stated, the Pentecostal Movement in Romania faced many forms of persecution

since its emergence. In 1925, Pentecostals are outlawed and added to the list of banned sects in Romania. This fact led to fierce persecution against them in different parts of our country. Often pastors and simple church members were dragged into courtrooms where they were tried for their simple faith in God. In several criminal files we find the crime of „meeting without authorization” and „conspiring against public order”. They were beaten, some of them were tortured by the gendarmerie. An interesting thing to note is that the persecution did not weaken their faith in God and the creed they practiced, but strengthened their convictions that they were in the will of God and the words of the Savior spoken two thousand years ago about the cost of apprenticeship, they fulfill them. Several documents were presented with concrete cases in which Pentecostals were beaten, fined and arrested by the Gendarmerie, sometimes at the suggestion of leaders from other religious groups. With all the persecution to which the Pentecostals were subjected, the present work brings out how the persecuted endured and could not be stopped from their expansion.

Certainly some of them did not understand the motivation of the Pentecostals and especially the fact that the Pentecostals addressed a class of people who were not necessarily of Orthodox or Catholic beliefs that dominated the religious life of the Romanians. Persecution was another important factor that contributed to the Pentecostal demographic expansion in Romania.

The courage with which these church planters faced the hatred and anger of those who persecuted them for their creed caused various people of other denominations to join Pentecostalism. Another period studied was the communist period. This period has many deep meanings in the history of the Romanian people. Pentecostals had traumatic experiences during this time. It was a time of great trials, because the Security had a working tactic that made some Pentecostal leaders but also church members fall into various traps. Some fell into the race of Security becoming secret agents who gave you important information about different members in the church or about certain events, visits, etc. The Security sought to control the religious life of Romanians and dominate it. The Security had a lot of influence on leaders and believers who gave information, which was then used against pastors or other members. Among the seven church founders studied, only Bradin Gheorghe was very loyal to the Security and in 1956 he was appointed by the state bodies as a „Security agent”. He provided much information that did significant damage in the lives of some Pentecostal believers. About Ciuciu Pavel, a great Pentecostal leader, we can see the courage with which he did not submit to the pressures of the Security and chose the path of suffering. He was imprisoned for 5 years for his faith. We can also

mention the case of Alexandru Isbasa, who was not the Security man, although he provided certain information about other people, they were of no operative value.

An important point in the present work is the presentation of a pastoral perspective of the collaboration with the Security. This part comes in to make it clear that an agreement signed with the Security did not mean that person had sold their faith or fallen into apostasy. Several issues were analyzed but the one that is important relates to the danger and harm they caused to the person about whom they provided the information. We cannot accuse anyone of selling their faith or serving two masters as long as these leaders and others sought the good of the church and its protection. Also related to this communist period, I presented how some of these Pentecostal leaders came into contact with Pentecostal workers from Europe and America and how these international workers helped the churches and how their mission in Romania was possible. Referring to the connection with the World Pentecostal Movement, Romanian Pentecostalism was visited by Pentecostal leaders affiliated with the „Church of God” and the „Assemblies of God”, the largest Pentecostal organizations in the world. The movement from Paulis was visited in 1924 by Paul Budean who officiated the first baptisms, and the movement from Darlos was visited by Georg Steen in 1927 and the first baptisms were performed there. In the Pentecostal movement in Darlos, the biblical foundations of baptism in the Holy Spirit and spiritual gifts were laid by Konnerth Ziegler Susana, and she also organized the first perseverance after the Holy Spirit in Romania in 1921. In the Pentecostal Movement from Udesti, Teofilat Rotari laid the foundations biblical and organizes perseverance according to the Holy Spirit in the winter of 1921. And the Dumbraveni Pentecostal Movement has its foundations laid by Vlas Agapia who returned as a Pentecostal from America in 1926.

Both the movement from Darlos and the one from Udesti have direct links with the „Assemblies of God”, the largest Pentecostal organization in the world. Pastor Georg Steen is the first „Assemblies of God” worker to visit the Medias area in 1927, and in 1931 Gustav Smith, the director of the Bible school in Danzig, visits the church in Darlos, but also other areas of Romania where the Romanian Pentecostals have affiliated in theological beliefs with them. When the three existing Pentecostal groups in Romania unified in 1950, approximately 200 churches from all over the country had the theological concepts of the „Assemblies of God”.

Through various doctrinal and experiential aspects, the Pentecostal Movement in Romania has significant contributions to the restoration of parts of apostolic Christianity on the territory of

our country. Particular reference was made to pneumatic aspects. The power of the Holy Spirit which produced countless spiritual movements since Pentecost was manifested through these workers, and the Pentecostal conception emphasizes the continuity of this vast work of the Spirit in our day. Concrete cases of healings and miraculous signs that occurred in the work of these church founders were exemplified. In addition to the seven church founders presented, we find a variety of other characters directly involved in various forms of ministry. As a result of our research, many Pentecostal personalities who played an important role in the regional and national Pentecostal Movement came to light from the dust of history. In the present research I have also presented different forms of ministry of several women who especially preached and prophesied. Of these, they had a great influence on some Pentecostal communities in Romania.

Beyond these, the present work opens up new research possibilities for the future. Certainly there are still documents and other testimonies to be found about these church planters and their ministry. There are also other topics that can be studied, such as the impact and missionary service of women in the Pentecostal Movement in Romania or the demographic effects of this movement in Romania over time segments in the last century, or forms of persecution of Pentecostals in Romania from beginnings to the present day. At the same time, as stated above, different personalities emerged from the forgotten past of history who had important roles in Romanian Pentecostalism, and a thorough study could be continued about some of them.

The portraits of the seven Pentecostal church founders are among the most representative in many respects. One of these aspects is the fact that so little is known about some church founders, yet so much information has been learned about them. The seven also cover the areas where the Pentecostal Movement has developed the most in our country. A large part of the Pentecostal history in Romania is linked to their name.